

KANTA-HÄMEEN
HYVINVOINTIALUEEN
JÄRJESTÖJEN
AVUSTUSPERIAATTEET
VALTUUSTOKAUDELLE 2025–2029

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Aluehallitus 06.10.2025

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
2	Avustuslajit.....	1
2.1	Toiminta-avustus.....	1
2.2	Kumppanuusavustus.....	2
3	Avustuksen myöntämisen yleiset periaatteet	2
4	Avustuksen myöntämisen kriteerit	3
5	Avustuksen hakeminen yhteisvastuullisesti	4
6	Avustuksen haku ja avustuksen käyttö	5
6.1	Avustuksen siirtäminen osittain seuraavalle vuodelle:	6
7	Avustamisen ulkopuolelle jäävä toiminta	7
8	Avustuksen käytön raportointi	8
8.1	Kevyempi raportointi	8
8.2	Laajempi raportointi	9

1 Johdanto

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen on edistettävä muiden julkisten toimijoiden ja yleishyödyllisten yhteisöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021, 7 §). Hyvinvointialue voi myöntää avustuksia yhdistysrekisteriin merkityille yleishyödyllisille yhdistyksille ja säätiörekisteriin merkityille säätiöille, joiden tarkoituksena on terveyden, sosiaalisen hyvinvoinnin ja/tai turvallisuuden edistäminen. Säätiöiden avustuskelpoisuus arvioidaan niiden sääntöjen perusteella. Jatkossa näistä käytetään yhteisnimitystä "järjestöt". Toiminnan tukeminen voi sisältää avustusten myöntämisen lisäksi myös maksuttomien tilojen tarjoamista sekä muuta toiminnallista yhteistyötä ilman rahallista korvausta.

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäännön 10 §:n mukaisesti aluehallitus päättää avustusten myöntämisperiaatteista ja avustuksista, jotka eivät kuulu muun hyvinvointialueen viran- omaisen toimivaltaan.

Avustusta voidaan myöntää vain yleishyödylliseen toimintaan, joka edistää kantahämäläisten hyvinvointia, terveyttä ja/tai turvallisuutta sekä tukee hyvinvointialueen strategiaa ja alueellista hyvinvointisuunnitelmaa. Tukea voidaan myöntää järjestöille, joiden toiminta täydentää, tukee tai monipuolistaa hyvinvointialueen lakisääteisiä sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluita

Avustukset ovat harkinnanvaraisia, ja niitä myönnetään hyvinvointialueen talousarviossa määritellyn määrärahan rajoissa. Avustuksia haetaan keskitetysti kerran vuodessa erikseen ilmoitettavana ajankohtana. Jos avustuksia jää käyttämättä tai järjestö ei ota myönnettyä avustusta vastaan, vapautunut summa voidaan jakaa uudelleen hyvinvointialueen harkinnan mukaisesti.

2 Avustuslajit

Hyvinvointialueen avustukset jakaantuvat kahteen avustuslajiin: toiminta-avustuksiin ja kumppanuusavustuksiin. Molemmille avustusmuodoille on varattu oma määräraha hyvinvointialueen talousarviossa. Hyvinvointialue voi kuitenkin siirtää määrärahoja avustusmuotojen välillä tarpeen mukaan, esimerkiksi silloin, jos toisen avustusmuodon määrärahaa jää käyttämättä.

2.1 Toiminta-avustus

Toiminta-avustus voi kattaa sekä järjestön jatkuvan, suunnitelmallisen toiminnan että kertaluonteiset, ajankohtaisiin tai äkillisiin tarpeisiin vastaavat toimenpiteet, mikäli ne täyttävät avustukselle asetetut sisällölliset kriteerit.

Toiminta-avustusta ei voi hakea sellaiseen toimintaan, johon voidaan hakea kumppanuusavustusta.

2.2 Kumppanuusavustus

Kumppanuusavustukset kohdennetaan keskeisille yhteistyökumppaneille, joiden kanssa hyvinvointialue tekee kiinteää yhteistyötä. Näillä avustuksilla hyvinvointialue sitoutuu pitkäjänteiseen yhteistyöhön ja neuvottelevaan avustamiseen. Kumppanuuden tavoitteena on yhdessä kehittää kantahämäläisten sosiaali- ja terveystalvueluita sekä hyvinvointia ja terveyttä tukevia toimintoja.

Hyvinvointialue voi kumppanuusavustuksella harkintansa mukaan tukea sellaista toimintaa, johon hakija hakee joko hankeavustusta tai kohdennettua toiminta-avustusta Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA:lta tai ESR-hankerahoitusta ELY-keskukselta. Tällöin hyvinvointialueen avustus toimii toiminnan täydentävänä julkisena rahoituksena. Tavoitteena on, että kumppanuusavustus kattaa mahdollisuuksien mukaan koko STEA-avustuksen tai ESR-rahoituksen keston, ja että toiminnan jatkuvuus voidaan turvata myös hankeajan päätyttyä.

Kumppanuusavustuksesta neuvotellaan hakijan kanssa erikseen, ja hakijan tulee huomioida kumppanuusprosessin käsittelyaikataulu sekä varata riittävästi aikaa neuvotteluihin ja sopimusmenettelyyn.

3 Avustuksen myöntämisen yleiset periaatteet

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen avustusten myöntämisessä sovelletaan seuraavia periaatteita:

1. Avustusta myönnetään Kanta-Hämeessä toimiville rekisteröidyille yhdistyksille, yhteisöille ja säätiörekisteriin rekisteröidyille säätiöille vain yleishyödylliseen toimintaan, joka edistää kantahämäläisten hyvinvointia, terveyttä ja/tai turvallisuutta.
2. Avustettavan toiminnan tulee tukea, täydentää tai monipuolistaa Kanta-Hämeen hyvinvointialueen toimintaa¹ ja sen tulee toteuttaa hyvinvointialuestrategian painopisteitä, strategisia periaatteita ja toimenpiteitä sekä alueellisen hyvinvointisuunnitelman painopisteitä.

¹Hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevat toiminnot on kuvattu laissa hyvinvointialueesta (29.6.2021/611), laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (29.6.2021/612) sekä laissa pelastustoimen järjestämisestä (29.6.2021/613).

3. Avustettavan toiminnan tulee toteutua Kanta-Hämeen alueella. Hakijan tulee määritellä toiminnan kohderyhmä, ja toimintaan on voitava osallistua yhdenvertaisesti kotikunnasta riippumatta sekä sen tulee olla avoin kaikille kohderyhmän edustajille. Toimintaa voi toteuttaa yhdessä tai useammassa kunnassa, mutta sen tulee palvella kohderyhmän edustajia joko koko hyvinvointialueella tai useamman kunnan alueella.
4. Avustuksen hakijalta edellytetään omarahoitusosuutta tai muuta aktiivista panosta (esim. vapaaehtoistyötä) toiminnan järjestämiseksi.

5. Avustusta ei voida myöntää, mikäli avustamisesta aiheutuu markkinoiden toimintaa vääristäviä vaikutuksia. Avustuksia ei myönnetä toimintaan, jonka hyvinvointialue on kilpailuttanut tai joka on palvelujen järjestämismenestykseen toteuttamiseksi hankittavaa ostopalvelua.
6. Avustusta ei myönnetä toimintaan, jonka mahdollista tuottoa käytetään omistajien hyväksi. Saatua avustusta ei saa käyttää varainhankinnan tai liike- ja sijoitustoiminnan menoihin eikä rahoitusomaisuutensa tai muiden pitkäaikaisten sijoitustensa lisäämiseen.
 - Lisätietoa avustuksen ulkopuolelle jäävästä toiminnasta kohdassa ”avustuksen ulkopuolelle jäävä toiminta”.
7. Samaan toimintaan myönnetään avustusta hyvinvointialueelta vain yhden avustuksen muodossa. Toimija voi kuitenkin saada samaan toimintaan muuta julkista rahoitusta, kuten kunnan avustusta.
 - Toiminnan sijoituksessa esimerkiksi hyvinvointialueen ja kuntien vastuualueiden rajapintaan, voidaan tarvittaessa käydä neuvotteluja yhteisavustamisen mahdollisuuksista hyvinvointialueen ja kuntien kesken.
8. Avustusta voidaan myöntää ainoastaan hakijoille, joiden hakemus on saapunut annettuun määräaikaan mennessä.
9. Avustuksen saajan on järjestettävä kirjanpitoa ja tilintarkastuksensa lain edellyttämällä tavalla ja siten, että avustuksen käyttöä voidaan seurata kirjanpidosta.
10. Avustettavien yhteisöjen tulee noudattaa toiminnassaan voimassa olevia lakeja ja asetuksia sekä hyviä tapoja ja yleisesti hyväksytyjä eettisiä periaatteita.
11. Avustuksen hakijan tulee ilmoittaa avustettavasta toiminnastaan joko Lähellä.fi-palvelussa tai Palvelutietovarannossa (PTV). Hyvinvointialue hyödyntää Hyvinvointisi tueksi -sivustoa asukkaiden ohjaamisessa hyvinvointia ja terveyttä edistäviin palveluihin. Palvelut nousevat Hyvinvointisi tueksi -sivustolle Palvelutietovarannosta sekä integraation kautta Lähellä.fi-palvelusta.
 - Lisätietoa hyvinvointisi tueksi -sivustosta ja palveluiden kuvaamisesta tästä linkistä: [Tietoa hyvinvointisi tueksi sivustosta - Hyvinvointisi tueksi - Oma Häme](#)

4 Avustuksen myöntämisen kriteerit

Avustusten toiminnan tulee täyttää seuraavat sisällölliset kriteerit. Nämä kriteerit ohjaavat arviointia ja harkintaa avustusten myöntämisessä:

1. Avustusten kohdentuminen ja saavutettavuus

Avustettava toiminta täyttää hyvinvointialueen järjestöille myöntämien avustusten yleiset periaatteet

2. Avustettavan toiminnan vaikuttavuus hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta

Toiminnan tulee edistää hyvinvointia, terveyttä ja/tai turvallisuutta tukemalla vähintään yhtä seuraavista hyvinvointialueen keskeisistä teemoista:

- Osallisuus ja yhteisöllisyys
- Mielensterveys ja kriisinkestävyys
- Ehkäisevä päihdetyö ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy
- Elintapojen ja toimintakyvyn edistäminen
- Digituki ja saavutettavuus
- Kulttuurihyvinvointi
- Turvallisuus ja varautuminen
- Sairauteen, vammaisuuteen tai ikääntymiseen liittyvä tuki

3. Kytkeytyminen hyvinvointialueen strategiaan ja alueelliseen hyvinvointisuunnitelmaan

- Toiminta tukee hyvinvointialueen voimassa olevan hyvinvointisuunnitelman tavoitteita ja painopistealueita.
- Toiminnalla on kuvattu tavoiteltu muutos tai vaikutus, joka linkittyy suunnitelman mittareihin tai kehittämisteemoihin.

4. Toiminnan taloudellinen perusteltavuus

- Hakemukseen sisältyy realistinen kustannusarvio ja avustuksen käyttösuunnitelma.
- Resurssien käyttö on tarkoituksenmukaista ja avustuksen määrä suhteessa toiminnan vaikuttavuuteen on kohtuullinen.

Avustuksista päätettäessä huomioidaan avustettavan toiminnan sisältö, laajuus sekä suunnitelmallisuus. Lisäksi kiinnitetään huomiota hakijan omarahoitusosuuteen sekä mahdollisten edellisinä vuosina saatujen avustusten käyttötarkoitusten toteutumiseen. Hakijan taloudellinen tilanne huomioidaan avustuksen tarpeellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden kannalta. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, ettei aiemmin myönnettyjen avustusten osalta ole ilmennyt epäselvyyksiä.

5 Avustuksen hakeminen yhteisvastuullisesti

Hakukelpoiset toimijat voivat hakea avustuksia yhdessä ja toteuttaa toimintaa yhteisvastuullisesti. Hyvinvointialue kannustaa yhteishakuihin ja järjestöjen väliseen yhteistyöhön, sillä yhdessä toteutettu toiminta voi vahvistaa vaikuttavuutta, lisätä resurssien tarkoituksenmukaista käyttöä ja tukea järjestöjen toimintakykyä kiristyvässä toimintaympäristössä. Yhteisvastuullisessa toiminnassa hakijat voivat sopia päävastuullisesta toimijasta, jolle avustus maksetaan ja joka vastaa raportoinnista hyvinvointialueelle. Vaihtoehtoisesti hakijat voivat

sopia avustuksen ja raportointivastuun jakamisesta keskenään. Jos avustusta haetaan yhdessä ja toimintaa toteutetaan yhteisvastuullisesti, edellytetään hakijoiden välillä kirjallista yhteistyösopimusta.

Hyvinvointialue tukee järjestöjen yhteisvastuullisia hakuja ja järjestöjen keskinäisen yhteistyön vahvistumista seuraavin keinoin:

Ohjeistus ja neuvonta:

- Yhteisvastuulliseen hakuun osallistuville järjestöille tarjotaan selkeät ohjeet yhteistyösopimuksen ja avustushakemuksen laatimiseen.
- Yhteistyösopimuksessa suositellaan huomioitavaksi vähintään:
 - hakijoiden roolit ja vastuut
 - Yhteistyön koordinoitavat
 - taloudellisen vastuunjako ja maksuliikenne
 - raportoinnin vastuut ja aikataulut
- Hyvinvointialue tarjoaa tarvittaessa tukea hakemuksen valmisteluun ja sopimusasioihin.

Verkostot ja yhteistyön mahdollistaminen:

- Hyvinvointialue voi toimia fasilitoivana tahona järjestöjen yhteisten tavoitteiden hahmottelussa sekä verkostojen vahvistamisessa.
- Yhteisvastuullisesti toimivia järjestöjä voidaan tukea esimerkiksi yhteisten työpajojen ja digitaalisten alustojen avulla.
- Erityistä tukea tarjotaan pienille tai vapaaehtoistoimintaan pohjautuville järjestöille, jotta yhteistyöhön osallistuminen on mahdollista hallinnollisesti ja toiminnallisesti

6 Avustuksen haku ja avustuksen käyttö

Hyvinvointialue voi myöntää avustusta vain toimintaan, johon sitä on haettu. Avustusta myönnetään enintään se euromäärä, mitä on haettu. Avustettavan toiminnan rahoitussuunnitelman tulee olla selkeä ja hyväksyttävä.

Avustusta ei voida myöntää jo toteutuneisiin hankkeisiin tai kuluihin.

Mikäli hakemus on puutteellinen, hakijaa pyydetään täydentämään hakemusta asetettuun määräaikaan mennessä. Jos hakemusta ei täydennetä asetettuun määräaikaan mennessä, hakemus käsitellään toimitettujen tietojen perusteella ja hakemus hylätään, mikäli hakemuksen myöntämisen edellytykset eivät täyty.

6.1 Avustuksen siirtäminen osittain seuraavalle vuodelle:

Mikäli avustuksen saaja ei pysty käyttämään koko avustusta avustuskauden (kalenterivuosi) aikana, voi tietyin ehdoin hakea oikeutta siirtää osa summasta seuraavalle vuodelle. Siirto voidaan hyväksyä, jos varat liittyvät avustettavaan toimintaan ja ne käytetään viimeistään seuraavan vuoden loppuun mennessä. Avustuksenkäytön siirrosta on sovittava hyvinvointialueen kanssa erikseen.

Hyvinvointialue voi hyväksyä myönnetyn avustuksen osittaisen siirtämisen seuraavalle kalenterivuodelle seuraavin ehdoin:

Mikäli avustuksen saaja ei pysty käyttämään koko avustusta avustuskauden (kalenterivuosi) aikana, voi tietyin ehdoin hakea oikeutta siirtää osa summasta seuraavalle vuodelle. Siirto voidaan hyväksyä, jos varat liittyvät avustettavaan toimintaan ja ne käytetään viimeistään seuraavan vuoden loppuun mennessä. Avustuksenkäytön siirrosta on sovittava hyvinvointialueen kanssa erikseen.

Hyvinvointialue voi hyväksyä myönnetyn avustuksen osittaisen siirtämisen seuraavalle kalenterivuodelle seuraavin ehdoin:

1. Siirron peruste:

- Siirrettävä osuus kohdistuu myönnetyn avustuksen mukaiseen toimintaan
- Siirtoa tarvitaan esimerkiksi toiminnan ajoittumisen tai viivästymisen vuoksi.

2. Kattoraja:

- Siirto voi koskea enintään 25 % myönnetyn avustuksen määrästä, ellei erityisestä syystä toisin päätetä.

3. Raportointi:

- Siirrosta ja sen perusteista on ilmoitettava osana avustuksen käytön raportointia
- Siirretty osuus tulee käyttää ja raportoida viimeistään seuraavan kalenterivuoden ensimmäisen kolmen kuukauden aikana.

4. Vaikutus seuraavan vuoden avustuksiin:

- Siirretty summa otetaan huomioon seuraavan vuoden avustuksissa. Hyvinvointialue voi tehdä tarvittavat vähennykset tai rajaukset uuden avustuksen määrässä.

5. Hyväksyminen:

- Siirto edellyttää aina hyvinvointialueen hyväksyntää.
- Jos siirtoa ei ole hyväksytty, käyttämätön avustus on palautettava hyvinvointialueelle.

7 Avustamisen ulkopuolelle jäävä toiminta

Avustus eroaa hankinnasta siten, että avustaminen on täysin vastikkeetonta. Avustamista koskevassa päätöksessä tai sopimuksessa ei velvoiteta avustuksen hakijaa suorittamaan vastapalveluita. Pääsääntöisesti avustusta myönnetään vain yleishyödylliseen toimintaan. Avustusten myöntämisessä huomioidaan valtiontukisääntely ja myönnettävän avustuksen kilpailu- ja kauppavaikutukset. Valtion tukia ei voida Euroopan unionin oikeuden mukaisesti myöntää yritystoimintaan. Käsite yritys kattaa myös yhdistykset, säätiöt ja kolmannen sektorin toimijat siltä osin, kuin ne harjoittavat taloudellista toimintaa tarjoten markkinoilla tavaroita tai palveluita.

Avustamisen ulkopuolelle jäävä toiminta kattaa seuraavat kokonaisuudet:

1. Lakisääteinen tai julkisen sektorin järjestämisvastuulla oleva toiminta

- Hyvinvointialueen järjestämisvastuulla oleva toiminta
- Kuntien vastuulle tai kuntien avustettavaan toimintaan kuuluva toiminta
- Toiminta, jota Kanta-Hämeen hyvinvointialue ostaa järjestöltä
- Ruoka-apu (THL:n valtionavustus Kanta-Hämeen alueelle)

2. Talous- ja liiketoimintaan liittyvät kulut

- Taloudellinen toiminta tai palvelutuotanto
- Hankintalain alaiseen kilpailutettavaan palvelutoimintaan
- Liiketoiminnasta aiheutuvat kulut
- Varainhankintaan tai tulon hankintaan liittyvät kulut
- Velkojen korot tai lyhennykset
- Perintäkulut
- Investoinnit tai kiinteän omaisuuden kunnostus tai ylläpito
- Toimitilojen remontti- ja peruskorjauskulut
- Toimitilojen pysyvät vuokrat (poikkeuksena erityistapaukset, joissa tila on toiminnalle ja alueelle kriittinen)

3. Hallinnollinen ja sisäinen järjestötoiminta

- Hallinnon kokoustoiminta
- Viestintä, joka liittyy vain järjestön sisäiseen toimintaan
- Jäsenmaksut
- Järjestön perustoiminnan organisointikulut
- Vain jäsenistölle suunnattu toiminta

4. Muu avustamisen ulkopuolelle jäävä toiminta

- Virkistystoiminta, joka liittyy oleellisesti avustettavaan toimintaan, tai juhlat (esim. merkkipäivät)
- Päihteiden hankinta
- Alaikäisille ja perheille kohdennetut tilaisuudet tai toiminta, jossa päihteiden käyttö on sallittu

- Henkilöstö- tai matkakulut, jotka eivät liity avustettavaan toimintaan
- Uskonnollinen tai puoluepoliittinen toiminta (esim. julistava toiminta tai vaalityö)

8 Avustuksen käytön raportointi

Avustuksen saaja raportoi avustuksen käytöstä vuosittain hyvinvointialueen antamien ohjeiden mukaisesti. Kirjanpito on järjestettävä siten, että avustuksen käyttöä voidaan seurata. Jos avustusta on käytetty muuhun kuin avustettavaan toimintaan, hyvinvointialue voi periä väärin käytetyn osuuden takaisin.

Raportoinnissa tulee kuvata, miten avustus on käytetty ja mitä toiminnalla on saatu aikaan. Saajan on ilmoitettava viipymättä hyvinvointialueelle, jos toiminnassa tai organisaation tilanteessa tapahtuu muutoksia, jotka voivat vaikuttaa avustuksen myöntämiseen tai käyttöön.

Raportoinnissa, seurannassa ja käytettävien mittareiden osalta voidaan hyödyntää järjestön muille rahoittajille (esim. STEA tai ELY-keskus) laatimia seuranta- ja loppuraportteja sekä näissä käytettyjä mittareita, mikäli ne vastaavat hyvinvointialueen tarpeita. Raportointi voidaan toteuttaa järjestölle sopivalla tavalla, kunhan se täyttää hyvinvointialueen asettamat ehdot. Hyvinvointialue voi pyytää tarvittavia täydennyksiä, jos tilintarkastus, sisäinen tarkastus tai laaduntarkastus sitä edellyttää.

Yhteisvastuullisessa toiminnassa hakijoiden on mahdollista sopia päävastuullisesta hakijasta, jolle avustus maksetaan ja joka vastaa avustuksen käytön raportoinnista. Hakijat voivat myös sopia avustuksen ja raportointivastuun jakautumisesta toiminnan toteuttamiseen osallistuvien hakijoiden kesken. Jos hakijat hakevat avustusta yhdessä ja toteuttavat toimintaa yhteisvastuullisesti, niiltä edellytetään keskinäistä yhteistyösopimusta. Hyvinvointialue tarjoaa hakijoiden käyttöön sopimus pohjan, jota voi hyödyntää.

Raportoinnin laajuus määräytyy myönnetyn summan perusteella:

8.1 Kevyempi raportointi

Jos myönnetty avustus on alle 5000 €, avustuksen käytön raportointi voi olla vapaamuotoinen ja tiivis. Raportoinnin tulee sisältää seuraavat asiat:

- Lyhyt toiminnan kuvaus: Mitä toimintaa toteutettiin? Milloin ja missä toiminta järjestettiin? Osallistujamäärät?
- Taloudellinen selvitys: Mihin avustus käytettiin (kululajit)? Ei vaadita tilinpäätöstä tai tilintarkastuskertomusta
- Vaikuttavuuden arviointi: Lyhyt kuvaus siitä, miten toiminta edisti avustuskriteerien teemoja (esim. osallisuus, mielenterveys)

Hyvinvointialue voi pyytää tarkempia asiakirjoja (esim. tilinpäätöksen, toimintakertomuksen), jos se on tarpeen valvonnan, tilintarkastuksen tai muun syyn vuoksi.

8.2 Laajempi raportointi

Jos myönnetty avustus on 5000 € tai enemmän, avustuksen käytöstä on raportoitava laajemmin. Raportoinnin tulee sisältää seuraavat asiat:

- Toimintakertomus:
 - Toteutettu toiminta ja sen sisältö
 - Osallistujamäärät
 - Tavoitteet ja toteutuneet tulokset
- Taloudellinen raportti:
 - Ajankohtainen kirjanpito ja lopullinen tilinpäätös sen valmistuttua
 - Tilintarkastuskertomus (mikäli saatavilla)
 - Vertailu kustannusarvioon (merkittävät poikkeamat)
- Vaikuttavuuden arviointi:
 - Miten toiminta tuki vähintään yhtä hyvinvointialueen teemaa: (kts. avustuksen myöntämisen kriteerit)
 - Miten toiminta kytkeytyi hyvinvointialueen strategiaan ja alueelliseen hyvinvointisuunnitelmaan
 - Tavoiteltu muutos ja vaikutukset (esim. palautteet, tunnusluvut)